

PERSBERICHT

Rotterdam, 4 juli 2018

“Deel ambtenaren ervaart oneigenlijke druk en melden wordt te vaak onveilig gevonden”

Tenminste 7% van de Rotterdamse ambtenaren heeft in de afgelopen jaren een misstand ervaren waarbij een bestuurder oneigenlijke druk uitoefende. Het gaat bijvoorbeeld om oneigenlijke druk om regels te overtreden, informatie achter te houden of een voorkeursbehandeling te geven. Wanneer ambtenaren hiermee worden geconfronteerd doen zij hier geregeld geen melding van. Bij hen heerst een gebrek aan vertrouwen in het nut van een melding en een gevoel dat het onveilig is om te melden. Dit en meer concludeert de Rekenkamer Rotterdam in haar rapport ‘Werken onder druk’.

oneigenlijke druk door bestuurders en ambtelijke leiding

In de periode van 2010 tot medio 2017 heeft tenminste 7% van de ambtenaren vanaf schaal 10 oneigenlijke druk ervaren. De meest voorkomende situaties gaan over verzoeken om regels te overtreden, informatie achter te houden/te manipuleren of om een voorkeursbehandeling te geven. Bestuurders van voormalige deelgemeenten of leden van gebiedscommissies zijn relatief vaak betrokken. In ruim de helft van de gevallen werd de druk via de ambtelijke leiding uitgevoerd. Ook komt het voor dat, vermoedelijk zonder medeweten van een bestuurder, de druk op initiatief van ambtelijk leidinggevend is uitgeoefend.

melden te vaak onveilig gevonden

Ambtenaren die een concrete ervaring met oneigenlijke druk hebben, melden dit geregeld niet. Bij deze groep ambtenaren heerst een gebrek aan vertrouwen in het nut van een melding en leeft het gevoel niet voldoende te worden beschermd. Zij zijn bang voor negatieve gevolgen.

ambtenaren kritisch over organisatiecultuur

De organisatiecultuur is van invloed op het ontstaan en ervaren van misstanden. Ambtenaren zijn kritisch over verschillende aspecten van de organisatiecultuur. De mate waarin niet integer gedrag wordt ontdekt (transparantie), de mate waarin over integriteit gesproken kan worden (bespreekbaarheid) en de mate waarin niet-integer gedrag wordt gestraft (handhaafbaarheid) krijgen een relatief lage beoordeling. Er heerst te veel een cultuur waarin het geven van tegenspraak door de ambtelijke leiding niet gewenst wordt gevonden.

werken aan een open cultuur nodig

De rekenkamer beveelt aan een organisatiebreed cultuurprogramma op te stellen gericht op het creëren van een open ambtelijke cultuur. Daarin moet aandacht zijn voor de bespreekbaarheid van integriteitsdilemma's. Bovendien dient gestimuleerd te worden dat de (ambtelijke) leiding meer open gaat staan voor kritische tegengeluiden van (lagere) ambtenaren. Ook doet de rekenkamer de aanbevelingen om het eenvoudiger te maken buiten de organisatie een melding te doen en om in trainingen meer aandacht te besteden aan dilemma's bij oneigenlijke bestuurlijke druk. In zijn reactie onderkent het college de geconstateerde problemen niet. Dit is tekenend voor de grote afstand tussen leiding en werkvloer en voor het ontbreken van een cultuur waarin tegenspraak wordt gewaardeerd.

Noot redactie:

Het rapport ‘Werken onder druk’ is op 5 juli 2018 vanaf 11 uur digitaal beschikbaar op www.rekenkamer.rotterdam.nl. Voor meer informatie kunt u contact opnemen via tel. 010-2672242.